

LIITE 1 Vieremän lukion opetussuunnitelman päivittäminen

Opetushallitus on antanut määräyksen (OPH-719-2025), jonka mukaisesti koulutuksen järjestäjien on muutettava seuraavia opetussuunnitelman osia:

1.1 Opetussuunnitelman laatiminen (ensimmäinen ja kolmas kappale)

3.5 Kodin ja oppilaitoksen yhteistyö (viimeinen kappale)

4.2 Oppimisen tuki ja erityisopetus (koko alaluku)

5.5 Muutoksenhaku arviointia koskevaan päätökseen ja oppimäärän suorittamiseen liittyvä oikaisuvaatimus (kolmas, neljäs ja viides kappale)

Vieremän lukion opetussuunnitelmaan on tehty seuraavat muutokset:

(sininen väri=yleinen tekstimuutos, punainen väri=paikallinen lisäys)

1.1. Opetussuunnitelman laatiminen

Lukiokoulutuksen opetussuunnitelmajärjestelmän osia ovat

- lukiolaki (714/2018)
- valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta (810/2018)
- Opetushallituksen määräys lukion opetussuunnitelman perusteista
- koulutuksen järjestäjän hyväksymä opetussuunnitelma
- **Lisätty** > ”Lisäksi voidaan paikallisesti päätettävällä tavalla laatia suunnitelma opetussuunnitelman toimeenpanosta kutakin lukuvuotta varten.”

Muutettu >

”Koulutuksen järjestäjä voi laatia laatii lukuvuosittain hyväksymäänsä opetussuunnitelmaan perustuvan suunnitelman opetuksen käytännön järjestämisestä.”

3.5. Kodin ja oppilaitoksen yhteistyö

”Vastuu yhteistyön kehittämisestä sekä sen edellytysten ja toimintatapojen luomisesta on koulutuksen järjestäjällä. Koulutuksen järjestäjä päättää paikallisessa opetussuunnitelmassa kodin ja oppilaitoksen yhteistyön toteuttamisesta. (**Poistettu** > ”Lukiolain (714/2018) 31 §:n mukaan koulutuksen järjestäjän tulee määräajoin selvittää opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa näkemyksiä oppilaitoksen ja koulutuksen järjestäjän toiminnasta.”)

4.2. Oppimisen tuki ja erityisopetus

Muutettu >

4.2.1 Oppimisen tuki

Oppimisen tuki merkitsee opiskelijan yksilöllisiin tuen tarpeisiin vastaamista sekä yhteisöllisiä ja opiskeluympäristöön liittyviä tukiratkaisuja. Oppimisen tukea järjestetään opiskelijoille monipuolisesti, joustavasti ja vaihtoehtoisia menetelmiä hyödyntäen. Oppimisen tukea voidaan toteuttaa opiskelijoiden tarpeiden mukaisesti sekä yksilö- että ryhmämuotoisesti.

Oppimisen tuen pääpaino on helposti saavutettavassa tuessa, jota annetaan opiskelijalle heti tuen tarpeiden ilmetessä ja jolla voidaan ennaltaehkäistä vaikeuksien kasautumista. Oppimisen tuki on tarkoitettu aineenopetuksen tueksi niille opiskelijoille, joilla on vaikeuksia suoriutua opinnoistaan.

Tukitoimet toteutetaan opetushenkilöstön yhteistyönä. Tukitoimia ovat aineenopettajan antama tukiopeus, aineenopettajan ja erityisopettajan antama opetus sekä erityisopettajan, opinto-ohjaajan ja muun henkilöstön antama tuki ja ohjaus. Tukitoimia on annettava riittävästi, oikea-aikaisesti ja siten, että ne edistävät opiskelijoiden oppimista, osaamisen osoittamista, jatko-opintoihin siirtymistä ja hyvinvointia.

Aineenopettaja ottaa huomioon opiskelijan tuen tarpeet oppituntien suunnittelussa ja opetusjärjestelyissä, esimerkiksi valitsemalla monipuolisia opetusmenetelmiä ja eriyttämällä opetusta. Opiskelijalla on oikeus saada tukiovetusta eli aineenopettajien antamaa opetusta ja ohjausta opiskelijan oppimiseen liittyviin tuen tarpeisiin vastaamiseksi. Tukiovetusta voidaan antaa opiskelijalle, joka on jäänyt tilapäisesti jälkeen opinnoissaan tai joka tarvitsee muusta syystä tukea tai ohjausta lukio-opintojen suorittamiseksi. Tukiovetusta voidaan antaa myös opiskelutaitojen, kuten kielellisten, matemaattisten tai tietoteknisten valmiuksien, vahvistamiseksi taikka opiskelutekniikkaan liittyvien taitojen tukemiseksi. Tukiovetukseen voi sisältyä kielitaidon vahvistamista silloin, kun opiskelijalla on puutteellinen osaaminen opetuskielen sanastossa tai kielen käytön tavoissa.

Osana oppimisen tukea tarjotaan erityisopettajan antamaa opetusta, tukea ja ohjausta. Tällaisesta erityisopettajan antamasta oppimisen tuesta ei tehdä lukiolain (714/2018) 28 b §:n mukaista erityisopetuksen hallintopäätöstä.

Erityisopettajan antama tuki voi olla esimerkiksi keskustelua opiskelijan tuen tarpeista ja opiskelua tukevista keinoista tai lukemisen ja kirjoittamisen vaikeuksien testaamista. Lisäksi erityisopettaja voi yhdessä opiskelijan kanssa etsiä tälle sopivia opiskelustrategioita sekä antaa tukea ja ohjausta opiskelutaitojen kehittämiseen, kokonaisuuksien jäsentämiseen, tehtävien aikatauluttamiseen ja valmiiksi saamiseen sekä itsenäiseen ja tavoitteelliseen opiskeluun.

Erityisopettaja voi tukea opiskelijaa konsultoimalla muita opettajia ottamaan huomioon opiskelijoiden tuen tarpeita. Tällainen erityisopettajan tuki on useimmiten riittävää niille opiskelijoille, joilla on esimerkiksi kapea-alaisia oppimisen vaikeuksia tai lukemisen ja kirjoittamisen tai matemaattisen hahmottamisen vaikeuksia.

Erityisopettajan antama oppimisen tuki voi olla myös ylioppilastutkinnon erityisjärjestelyjen tarpeen arviointia sekä lukioaikaisten oppimisen ja osaamisen osoittamisen tapojen ja erityisjärjestelyjen suunnittelua yhteistyössä aineenopettajien kanssa. Opiskelijalle tulee antaa mahdollisuus kokeilla erityisjärjestelyjä lukio-opintojen aikana, jotta niiden tarvetta ja toimivuutta voidaan arvioida. Tarvittaessa erityisopettaja ohjaa tarvittavien lausuntojen hankkimisessa ja erityisjärjestelyjen hakemisessa ylioppilastutkinnon kokeita varten.

Lukiolain 28 §:n mukaan opiskelijan tuen tarvetta tulee arvioida opintojen alussa sekä säännöllisesti opintojen edetessä. Opettajat arvioivat tuen tarvetta yhdessä opiskelijan ja tarvittaessa huoltajan kanssa. Arvioinnissa voivat opiskelijan suostumuksella olla mukana myös muut tuen järjestämisen kannalta tarpeelliset asiantuntijat. Tuen tarpeen tunnistaminen voi perustua myös perusopetuslain (628/1998, muutettu lailla 1288/2013) 40 §:n ja oppivelvollisuuslain (1214/2020) 23 §:n perusteella siirrettävään koulutuksen järjestämisen kannalta välttämättömään tietoon tai opettajien ja muun henkilöstön havaintoihin. Lisäksi tuen tarpeen arvioinnissa voidaan käyttää erilaisia menetelmiä, kuten alkuseulontoja tai haastatteluja. Opiskelijaa on hyvä rohkaista myös itse kertomaan aineenopettajille, erityisopettajille tai opinto-ohjaajille sellaisista oppimisen vaikeuksistaan, jotka eivät välttämättä tule muutoin esille.

Opiskelija voi hakeutua itsenäisesti tai hänet voidaan ohjata tukitoimien pariin. Opiskelijalla ei kuitenkaan ole velvollisuutta ottaa vastaan oppimisen tukea. Lukiokoulutuksen suorittaminen perustuu opiskelijan aktiivisuuteen ja oma-aloitteisuuteen opintojen edistämiseksi. Oppimisen tukea ei ole suunnattu tilanteisiin, jossa opiskelija omavalintaisten tai luvottomien poissaolojen vuoksi jää jälkeen opinnoissaan. Tällöinkin tärkeää on ottaa huomioon oppimisen tuen tarpeen arvioinnissa opiskelijan elämäntilanne kokonaisuudessaan.

Opiskelijaa opettavat aineenopettajat, erityisopettajat ja opinto-ohjaajat suunnittelevat tukitoimet yhdessä opiskelijan kanssa. Tukitoimet voidaan tarvittaessa ja opiskelijan suostumuksella suunnitella

yhteistyössä muiden asiantuntijoiden kanssa. Tukitoimet ja niiden mahdolliset muutokset kirjataan opiskelijan pyynnöstä hänen henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaansa (lukiolaki 28 § 2 mom.). Tukitoimista vastaava opettaja tai opinto-ohjaaja huolehtii siitä, että opiskelijalla on tieto mahdollisuudesta saada tukitoimet kirjattua. Hän voi samalla selvittää opiskelijan tahdonilmaisun kirjaamiseen. Tukitoimien toteutumista ja vaikuttavuutta seurataan ja arvioidaan säännöllisesti.

Opiskelijan oppimista ja hyvinvointia tuetaan tarvittaessa monialaisena yhteistyönä. Opiskelija voi saada tarpeen mukaan oppimisen tukea ja ohjausta aineen- ja erityisopettajien ja opinto-ohjaajien lisäksi muulta henkilöstöltä, kuten opiskeluhuollon henkilöstöltä. Osana oppimisen tukea opiskelijan oppimista voidaan edistää myös tarjoamalla oppimista ja hyvinvointia lisääviä lukion oppimäärään sisältyviä opintoja, jotka antavat tukea esimerkiksi opiskelutaitoihin, elämänhallintaan tai eri oppiaineiden opiskeluun.

Paikallinen lisäys

Vieremän lukiossa oppimisen tuen toteuttamisen lähtökohtia ovat

- oppimisen tukeen liittyvistä asioista tiedottaminen
- sen tarpeiden tunnistaminen ja
- tuen erilaiset ohjaus- ja toteuttamistoiminnot.

Vieremän lukion oppimisen tuesta tiedotetaan opiskelijan lukiopolun aikana usealla eri tavalla. Näitä ovat mm.

- lukion ulkoisessa viestinnässä (lukion sivustot, yhteishakuinfot, lukioillat)
- lukion sisäisessä viestinnässä (wilmaviestit ja -tiedotteet, lukioinfot, ryhmäohjaus, opinto-ohjaus, aineenopettajien opintojaksoinfot, erityisopettajan infot)

Oppimisen tuen tarpeiden tunnistamiselle luodaan useita eri kanavia. Lukion aloittavien opiskelijoiden kohdalla toimitetaan tiedonsiirrot opinto-ohjauksen ja erityisopetuksen osalta, joiden avulla kirjataan tiedot ja niiden pohjalta tehdyt suunnitelmat opiskelijoiden henkilökohtaiseen opiskelusuunnitelmaan. (Suunnitelmissa huomioidaan myös opiskelijoille suoritettujen luki-testien ja muiden mahdollisesti suoritettujen tulokset) Oppimisen tukeen liittyvien toimintojen lähtökohtana voi toimia myös opiskelijan ja/tai hänen huoltajansa yhteydenotot tuen tarpeesta. Lukiossa jo jatkavien opiskelijoiden osalta keskitytään opintojen laaja-alaiseen seuraamiseen. Tuen tarpeen toimintojen tarpeeseen voivat liittyä mm. opiskelijan

- opiskelumenestyksen heikkeneminen
- oppimiseen ja/tai jaksamiseen liittyvät haasteet
- lisääntyneet poissaolot
- muut syyt

Oppimisen tuen toteuttamisessa käytettäviä toimintatapoja ovat mm.

- lisäopetus (yksilö- ja/tai ryhmäkohtainen)
- erityisopetus (aineenopettajan mukanaolo myös mahdollinen)
- muut toimet (palautusaikojen muutokset, soveltavat koekäytännöt, muiden asiantuntijoiden käyttö jne.)

Oppimisen tukemiseen liittyvät toimet kirjataan opiskelijan henkilökohtaiseen opiskelusuunnitelmaan.

Oppimisen tukeen liittyvissä toimenpiteissä edellytetään myös opiskelijan omaan sitoutumista.

Toimintatavat suunnitellaan yhdessä opettajan, opiskelijan ja erityisopettajan kesken. Opiskelijan tuen tarvetta arvioidaan opintojen edetessä aineenopettajien, ryhmäohjaajan ja muiden asiaan liittyvien

henkilöiden toimesta. Tarvittaessa oppimisen tukeen liittyvistä toimista järjestetään monialainen tapaaminen.

Tukitoimien toteutumista ja vaikuttavuutta seurataan ja arvioidaan säännöllisesti. Tukitoimien toteutumista seurataan oppiaineittain aineenopettajan ja säännöllisesti ryhmänohjaajan toimesta.

Oppimisen tuen vaikuttavuudesta ja saatavuudesta saadaan tietoa myös lukuvuosipalautteesta ja kouluterveyskyselyistä.

Muutettu >

4.2.2 Erityisopetus

Opiskelijalla on oikeus erityisopetukseen, jos edellä kuvattu oppimisen tuki ei ole riittävää opiskelijan tuen tarpeeseen nähden ja hän tarvitsee todennettujen oppimisvaikeuksien tai muun niihin rinnastettavan syyn vuoksi erityisopetusta lukion oppimäärän suorittamiseksi.

Todennetuilla oppimisvaikeuksilla tarkoitetaan sellaisia opiskelijan oppimista vaikeuttavia tekijöitä, jotka on tunnistettu joko perusopetuksen tai lukio-opintojen aikana. Nämä tekijät voivat johtua pitkäkestoisesta oppimisvaikeudesta, neuropsykiatrisesta vaikeudesta tai muusta oppimista haittaavasta vammasta tai sairaudesta. Muulla rinnastettavalla syyllä tarkoitetaan tilanteita, joissa opiskelija tarvitsisi erityispedagogista tukea jonkin muun syyn kuin oppimisvaikeuksien, vamman tai sairauksien takia. Muu syy voi olla esimerkiksi vaikeaan elämäntilanteeseen liittyvä syy, joka vaikeuttaa merkittävästi ja pitkäkestoisesti opiskelua ja oppimista.

Mikäli opiskelija on perusopetuksen aikana saanut oppilaskohtaista tai erityistä tukea, hänen saamansa tukitoimet on kirjattu koulutuksen järjestäjän käytettävissä oleviin opiskelijan tukea koskeviin asiakirjoihin.

Nämä asiakirjat siirtyvät lukiokoulutuksen järjestäjälle oppivelvollisuuslain 23 §:n ja lukiolain 28 b §:n perusteella: perusopetuksen järjestäjän on toimitettava lukiokoulutuksen järjestäjälle perusopetuslain mukainen perusopetuksen päättyessä voimassa oleva oppimisen tukea tai erityisopetusta koskeva hallintopäätös. Lukiokoulutuksen järjestäjän on tällöin selvítettävä ja arvioitava opiskelijan erityisopetuksen tarve perusopetuksen aikana tehdyn päätöksen pohjalta.

Lukion aikana oppimisvaikeudet voidaan todentaa esimerkiksi seulojen ja testien perusteella. Osana arviointia voidaan tarvittaessa haastatella opiskelijaa ja häntä opettavia opettajia, jotta voidaan arvioida opiskelijan oppimisvaikeuksien vaikutukset opiskeluun sekä tarvittavat tukitoimet. Tarvittaessa oppimisvaikeuksien todentaminen tehdään yhteistyössä opiskeluhuoltopalvelujen ammattilaisten kanssa.

Oppimisen tuen riittävyttä voidaan arvioida esimerkiksi opiskelijan ensimmäisen lukuvuoden kevätlukukaudella. Jos luvussa 4.2.1 kuvatut oppimisen tuen keinot arvioidaan heti lukio-opintojen alussa riittämättömiksi, erityisopetusta voidaan tarjota ja erityisopetuksen päätös tehdä tuen tarpeen perusteella jo lukion alkuvaiheessa. Silloinkin rinnalla voidaan käyttää muita oppimisen tuen keinoja, kuten tukiopetusta ja eriyttämistä.

Erityisopetusta antaa erityisopettaja, jonka kelpoisuudesta säädetään asetuksessa opetustoimen henkilöstön kelpoisuudesta. Erityisopettaja vastaa erityispedagogisten tukitoimien tarpeen arvioinnista ja opiskeluun sekä osaamisen osoittamiseen liittyvien tukitoimien suunnittelusta. Erona luvussa 4.2.1 esiteltyyn erityisopettajan antamaan oppimisen tukeen on se, että hallintopäätökseen perustuva erityisopetus kohdentuu syvällisemmin todennettuihin oppimisvaikeuksiin tai muihin niihin rinnastettaviin syihin, eli se on systemaattisempaa ja tarkemmin tavoitteellistettua kuin oppimisen tuki. Tällainen erityisopetus voi olla esimerkiksi oppimisen tukeen nähden perusteellisempaa

opiskelutaitojen ja - strategioiden opettamista, toiminnanohjausta tai tukea ajanhallintaan sekä itsenäiseen opiskelun tavoitteiden asettamiseen ja niiden saavuttamiseen. Pääsääntöisesti olennaista on, että tukitoimia arvioitaessa luvussa 4.2.1 esiteltyä oppimisen tukea on kokeiltu monipuolisesti ja se on todettu riittämättömäksi opiskelijan tuen tarpeiden kannalta.

Erityisopettaja suunnittelee tukitoimet yhdessä opiskelijan kanssa. Niiden toteutuksessa ovat tarvittaessa mukana myös aineenopettajat ja opinto-ohjaajat. Erityisopetuksessa otetaan huomioon myös opiskelijan tarvitsemat erityisjärjestelyt osaamisen osoittamiseen liittyvissä tilanteissa lukiokoulutuksen aikana sekä ylioppilaskokeissa. Erityisopetus kirjataan opiskelijan pyynnöstä opiskelijan henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaan. Keskustellessaan erityisopetuksen tukitoimista erityisopettaja voi selvittää opiskelijan tahdonilmaisun kirjaamiseen.

Lukioon hyväksyttävillä tulee olla riittävät edellytykset suoriutua lukion oppimäärän opinnoista.

Lukiokoulutuksessa ei ole mahdollista poiketa oppimäärän mukaisista tavoitteista. Erityisopetuksessa tehdään tarpeen mukaan yhteistyötä opiskeluhuollon sekä opiskelijan hoito- ja kuntoutusverkoston kanssa.

Vammaisten opiskelijoiden tuen tarpeisiin vastaamiseksi tehdään tarvittaessa yhteistyötä hyvinvointialueen kanssa. Opiskelun poikkeavaa järjestämistä kuvataan luvussa 4.2.3.

Koulutuksen järjestäjä tekee hallintopäätöksen opiskelijalle annettavasta erityisopetuksesta. Hallintopäätös tehdään erityisopetuksen tarpeen ilmetessä tai opiskelijan tai alaikäisen opiskelijan huoltajan tai laillisen edustajan tuen tarvetta koskevan pyynnön tai tahdonilmaisun perusteella. Päätös voi olla myönteinen tai kielteinen sen mukaan, kuinka koulutuksen järjestäjä arvioi erityisopetuksen antamisen kriteerien täyttyvän.

Opiskelijaa ja alaikäisen opiskelijan huoltajaa tai laillista edustajaa tulee kuulla ennen päätöksen tekemistä.

Päätöksenteossa noudatetaan yleisiä päätöksentekoa koskevia säännöksiä, lähinnä hallintolakia (434/2003) ja kunnissa myös kuntalakia (365/1995).

Tukitoimien vaikuttavuutta arvioidaan opintojen kuluessa ja tarvittaessa tukea vahvistetaan tai vähennetään. Erityisopetuksesta on myös mahdollista luopua ja tuki lakkauttaa, mikäli tuen tarvetta ei enää ole. Tällöin lakkauttamisesta tehdään hallintopäätös.

Muutettu >

Paikallinen lisäys

Vieremän lukiossa erityisopetuksesta vastaa erikseen nimetty erityisopettaja.

Päätös erityisopetuksesta tehdään sen tarpeen ilmetessä tai opiskelijan tai alaikäisen opiskelijan huoltajan tai laillisen edustajan tuen tarvetta koskevan pyynnön tai tahdonilmaisun perusteella. (Lukiolaki 28b§). Päätöksen valmistelee lukion erityisopettaja. Siinä tulee huomioida:

- perusteet erityisopetukselle
- opiskelijan opiskeluun liittyvät tiedot (esim. oppimisvaikeudet, opintomenestys)
- oppimisen tuen arviointi

Päätösluonnos käsitellään erillisessä opiskelijan (ja huoltajan) kuulemistilaisuudessa, jonne toimitetaan kutsu viimeistään kaksi viikkoa ennen tapahtumaa. Mukana tässä ovat

- opiskelija

- alaikäisen opiskelijan huoltaja
- erityisopettaja
- ryhmäohjaaja ja
- opinto-ohjaaja

Kuuleminen voidaan toteuttaa lähitapaamisen lisäksi etäyhteydellä tai muutoin erikseen sovittavalla tavalla. Erityisopettaja toimittaa tiedot kirjallisesti rehtorille, joka tekee mahdollisen erityisopetushakemuksen hallintopäätöksen. Se annetaan tiedoksi asianosaisille ja kirjataan erikseen opiskelusuunnitelmaan.

Erityisopetuksen toteutusta seurataan ja arvioidaan vuosittain. Näistä toimista vastaa erityisopettaja.

Yhteistyö, vastuut ja työnjako

4.2.4 Paikallisesti päätettävät asiat

Muutettu >

Paikallinen lisäys

Oppimisen tuen ja erityisopetuksen yhteistyötoimet, vastuut ja työnjako

Opiskelija

- on aktiivinen tukeen/erityisopetukseen itseän liittyvissä toiminnoissa (aloitteellisuus, kirjaamispyynnöt jne.)

Alaikäisen opiskelijan huoltaja

- on aktiivinen huollettavaansa liittyvissä tukeen/erityisopetukseen liittyvissä toiminnoissa (kirjaamispyynnöt jne.)

Aineenopettaja

- tiedottaa opiskelijoille opintojaksoittain oppimisen tuen toimenpiteistä
- toteuttaa oppimisen tuen toimenpiteitä (suunnittelu, neuvottelut, tiedottaminen, tukimuodot jne.)
- kirjaa oppimisen tukeen liittyvät toimenpiteet

Ryhmäohjaaja

- tiedottaa opintoryhmänsä opiskelijoille oppimisen tuen toimenpiteistä
- osallistuu oppimisen tuen toimenpiteiden toteuttamiseen (tiedonsiirrot, suunnittelu, neuvottelut, tiedottaminen, tukimuodot jne.)

Opinto-ohjaaja

- tiedottaa lukion opiskelijoille oppimisen tuen toimenpiteistä
- toteuttaa oppimisen tuen toimenpiteitä (suunnittelu, neuvottelut, tiedottaminen, tukimuodot jne.)

Erityisopettaja

- tiedottaa lukion opiskelijoille oppimisen tuen toimenpiteistä
- osallistuu oppimisen tuen toimenpiteiden toteuttamiseen (tiedonsiirrot, suunnittelu, neuvottelut, tiedottaminen, tukimuodot jne.)

- tekee yhteistyötä opiskelijan, huoltajan, opettajien, opinto-ohjaajan ja muiden asiaan liittyvien toimijoiden kanssa
- osallistuu hallintopäätöksen valmisteluun

Rehtori

- vastaa lukion oppimisen tuen ja erityisopetuksen resursoinnista, toimivuudesta ja hallintopäätöksistä

5.5 Muutoksenhaku arviointia koskevaan päätökseen ja oppimäärän suorittamiseen liittyvä oikaisuvaatimus

Muutettu >

[Lukiolain] 49 §:ssä tarkoitettuun oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallintotuomioistuimeen siten kuin laissa oikeudenkäynnistä hallintoasioissa säädetään, jollei muualla laissa toisin säädetä. (Lukiolaki 714/2018, 50 §, muutettu lailla 165/2022)

Hallinto-oikeuden päätökseen, jolla on ratkaistu 49 §:ssä tarkoitettua asiaa koskeva valitus, ja aluehallintoviraston päätökseen, jolla on ratkaistu 53 §:ssä tarkoitettua asiaa koskeva oikaisuvaatimus, ei saa hakea muutosta valittamalla. (Lukiolaki 714/2018, 54 § 2 mom.)

Kun opetusta järjestetään ulkomailla, toimivaltainen hallinto-oikeus on Helsingin hallinto-oikeus ja toimivaltainen aluehallintoviranomainen on Etelä-Suomen aluehallintovirasto. (Lukiolaki 714/2018, 55 §.)